

Vis van de maand

Rineloricaria eigenmanni (Pellegrin, 1908)

Martin Byttebier, Aquatropica Kortrijk

Algemeen: Orde: SILURIFORMES (meervalachtigen)
 Familie: LORICARIIDAE (harnasmeervallen)
 Onderfamilie: LORICARIINAE (naald- of zweepstaartmeervallen)
 Synoniemen: *Loricaria eigenmanni*, *Hemiloricaria eigenmanni*

Voorkomen: Venezolaanse Llanos⁽¹⁾ waar ze voorkomen in witwaterrivieren en witwaterbekkens. Ze zijn meestal te vinden boven zanderige bodems waar ze zich ophouden tussen bladafval.

Grootte: Worden zo'n 12 cm (SL)⁽²⁾ groot.

Geslachtsonderscheid: Volwassen mannetjes hebben een soort bakkebaarden (odontodes) op de kop en de borstvinstralen.

Gedrag: Het zijn zeer vreedzame bodemvissen, die zonder problemen met andere kleine vissen gehouden kunnen worden. Typische medebewoners zijn bijv. kleine zalmpjes, *Apistogramma*- en *Corydoras*-soorten en andere kleine harnasmeervallen. Hou ze echter niet samen met sterke of agressieve vissen; ze zullen zich te veel verstoppen, waardoor ze het zeer moeilijk zullen hebben om aan voedsel te komen. Ze zijn buiten het broeden niet territoriaal.

Bakinrichting: De bodem kan bestaan uit donker fijn zand. Als decoratie kan men planten en kienhout gebruiken. Ze kunnen perfect gedijen in een goed beplant aquarium, zolang er maar geen al te felle belichting boven de bak hangt. In dien optiek zal men dus best gebruik maken van planten die geen hoge lichtbehoefte hebben, zoals o.m. *Anubias barteri* var. *nana*, *Microsorium pteropus* (javavaren), verschillende *Cryptocoryne*- en *Vallisneria*-soorten. Wil men deze meerval in optimale condities houden, dan zal men moeten op-

teren voor een biotoopaquarium. De biotoopinrichting is vrij simpel van opzet: een bodem van fijne kiezel waar op willekeurige plaatsen een laagje gedroogde eiken- en/of beukenbladeren gelegd wordt. Verder kan men de bak voorzien van grillig gevormde takken (beuken-takken zijn uitermate ge-

schikt voor dit doeleinde) en enkele stenen. Om het plaatje te vervolledigen kan men met rotsen of met hout grotten creëren die dienst kunnen doen als schuil- of aflegplaatsen. Hier en daar een dotje planten kan het geheel nog verder opvrolijken. Maar zoals al eerder gezegd, ze houden niet van al te sterk licht, de bak mag dus niet al te fel belicht worden.

Aan het water stellen ze geen al te hoge eisen. De hardheid mag variëren van zacht tot middelhard (2-15 °dGH) met een pH die schommelt tussen de 6,0 en 7,4. De watertemperatuur mag niet al te laag zijn, tussen de 24 tot 29 °C is goed. Hoewel deze meerval geen scholennis is, is het toch beter verschillende exemplaren samen te houden.

Voedsel: In de natuur voeden ze zich met aufwuchs⁽³⁾ en kleine kreeftachtigen. In het aquarium ontpoppen ze zich tot alleseters en nemen alles soorten voedsel aan, zoals droogvoer, groenvoer (ook geblancheerde spinazie, courgettes, boerenkool, enz.), levend en diepvriesvoer zoals pekelkreeftjes en muggenlarven.

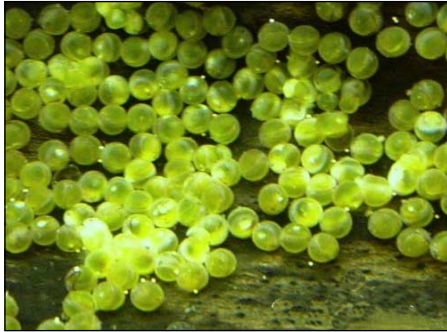
Kweken: In optimale condities gehouden zullen ze vrij gemakkelijk tot kweken komen. Het best zet men een biotoopaquarium op, zoals hoger beschreven. Als broedplaatsen kan men pvc-buisjes met een maximale diameter van 5 cm gebruiken.

Het is niet altijd gemakkelijk een geschikt kweekstel te vinden. Daarom start men best met een groepje van zes (liefst meer) jonge *R. eigenmanni*. Op die manier heb je de meeste kans een geschikt broedpaar te vinden.

Het water moet zacht zijn en een pH hebben die neutraal tot licht zuur is.

Wanneer het mannetje in paarstemming is, zal hij een geschikte kweekplaats uitzoeken en deze grondig reinigen. Een ontvankelijk vrouwtje zal wat later haar eitjes afzetten in de gepoetste kweekpijp waarna het mannetje deze zal bevruchten. Hierna is de rol van het vrouwtje uitgespeeld, het neemt immers geen deel aan de broedzorg. Het mannetje neemt deze taak helemaal voor zich. Hij bewaakt de broedplaats zeer ijverig tegenover indringers. Ondertussen voorziet hij de eieren van vers water door constant te wuiven met zijn vinnen. De andere vissen kunnen nu het best verwijderd worden.

De groenkleurige eieren komen na zo'n vier tot vijf dagen uit. Daarna duurt het twee à drie dagen vooraleer het jongbroed vrij zwemt. De rol van het mannetje is op dat ogenblik ook uitgespeeld en kan dus best uit de kweekbak gehaald worden.

Het jongbroed kan direct gevoed worden met komkommerschijfjes, spinazie en ander soorten groen-

voer. Microwormpjes en *Artenia*-naupliën mogen niet op het menu ontbreken. Het belangrijkste is nu dat het jongbroed constant voedselaanbod moeten heeft en dat het toegediende groenvoer voldoende zacht is, zodat het jongbroed het voedsel kan verteren. Het zacht maken van groenvoer kan het best gebeuren door bijv. bladeren van boerenkool en spinazie gedurende enkele dagen te laten weken in water. Het blancheren van bladeren neemt te veel voedingsstoffen weg, vandaar dat het inweken beter is. Men kan ook met algen begroeide stenen gebruiken om het jongbroed te voederen.

Een dagelijkse kleine waterverversing is ook van cruciaal belang voor het welzijn van het jongbroed.

Soms gebeurt het dat deze meerval moeilijk tot kweken komt. Een trucje kan dit echter verhelpen. Gezien deze meerval – net als vele andere tropische vissen trouwens – tijdens het regenseizoen overgaat tot kweken, kan met het regenseizoen nabootsen door om de paar dagen een grote hoeveelheid aquariumwater (50-70 percent) geleidelijk te vervangen door koeler water. Op die

manier simuleert men de natuurlijke instroming van koeler water door het begin van het regenseizoen. Deze extra prikkel is in vele probleemgevallen voldoende om *R. eigenmanni* van gedachten te doen veranderen en toch over te gaan tot voortplanting.

Opmerkingen: Van de vele zweepstaartmeervallen die in de handel te vinden zijn is *R. eigenmanni* een van de meest ingevoerde soorten. In het aquarium blinken ze nu niet direct uit door hun beweeglijkheid. Eens ze hun draai gevonden hebben in de bak en ze gehouden worden in het juiste gezelschap, zijn ze zeker niet schuw te noemen en zal men ze vrij regelmatig zien rondscharrelen.

Op gebied van naamgeving kende deze meerval al een bewogen geschiedenis. In 1908 beschreef Pellegrin deze vis als *Loricaria eigenmanni*. Begin de jaren tachtig werd deze vis in het geslacht *Rineloricaria* geplaatst. Er werd algemeen aangenomen dat het geslacht *Hemiloricaria* een synoniem was van *Rineloricaria*. In 2001 bracht Isbrücker *Hemiloricaria* terug tot leven en plaatste onder andere *R. eigenmanni* in dit geslacht, maar een goed jaar later werd het geslacht *Hemiloricaria* terug beschouwd als een synoniem van *Rineloricaria* en werden alle *Hemiloricaria*-soorten weer in het geslacht *Rineloricaria* geplaatst. Alhoewel *Hemiloricaria* momenteel ongeldig is, wordt in veel literatuur nog steeds verwezen naar dit geslacht.

Het onderscheid tussen verschillende *Rineloricaria*-soorten is niet altijd echt duidelijk te zien, maar *R. eigenmanni* kan toch gemakkelijk van andere soorten herkend worden door het karakteristieke kleurpatroon op de vinnen en op de onderkant van de verlengde staartwortel. Als je *R. eigenmanni* van dichtbij bekijkt, dan zal je merken dat de vinnen een zwart blokkenpatroon vertonen en dat er zwarte balken rond de lange staartwortel lopen, waardoor er als het ware banden gevormd worden. Geen enkele andere *Rineloricaria*-soort vertoont dit soort kleurenpatroon.

1) Los Llanos (vertaald uit het Spaans betekent dit 'vlaktes') is een tropische graslandvlakte gelegen ten oosten van de Andes (Colombia en Venezuela). De belangrijkste rivier in dit gebied is de Orinoco. Tijdens het regenseizoen treden de rivieren buiten hun oevers en worden grote delen van de vlakte omgetoverd in tijdelijke moerassen.

Het totale oppervlakte beslaat zo'n 389.000 vierkante kilometers (38,9 miljoen hectare). Dit is meer dan tienmaal de oppervlakte van België of iets minder dan de totale oppervlakte van Zimbabwe (390.577 vierkante kilometer).

2) Standaardlengte of SL is de lengte van de vis gemeten van de top van de neus tot aan de staartwortel. De totale lengte of TL wordt gemeten van de top van de neus tot aan het uiteinde van de staartvin. Bij een gevorkte staart worden de beide delen samengedrukt.

De taxonomen gebruiken SL voor het aanduiden van de lengte bij Teleostei (beenvissen). Ze gebruiken TL voor het aanduiden van de afmetingen bij Myxini (slijmprikken), Petromyzontiformes (prikken ook lampreien of negenogen genoemd) en bij Elasmobranchii (haaien en roggen).

3) Aufwuchs is een term die slaat op een verzameling van planten en kleine diertjes die zich vasthechten op rotsen en hout onder water. Het grootste deel van de aufwuchs bestaat uit groene algen en diatomeeën (kiezelwieren). Verder maken kleine kreeftachtigen, insectenlarven, beerdier-tjes (*Tardigrada*) en allerlei ander microscopisch klein grut deel uit van de aufwuchsauna.

Bronnen:

Covain, R. and S. Fisch-Muller. 2007. The genera of the Neotropical catfish subfamily Loricariinae (Siluriformes: Loricariidae): a practical key and synopsis. *Zootaxa* No. 1462: 1-40.

Eschmeyer, W. N. & Fricke, R. (eds.) Catalog of Fishes electronic version (5 May 2011). <http://research.calacademy.org/research/ichthyology/catalog/fishcatmain.asp>

Evers, H-G and I. Seidel. 2002. *Wels Atlas Bd. 1: Südamerikanische Welse der Familien Loricariidae, Cetopsidae, Nematogenyidae und Trichomycteridae.* 860 p. Mergus Verlag GmbH, Melle

Isbrücker, I. J. H., I. Seidel, J. P. Michels, E. Schraml and A. Werner. 2001. Diagnose vierzehn neuer Gattungen der Familie Loricariidae Rafinesque, 1815 (Teleostei, Ostariophysii). *Datz-Sonderheft "Harnischwelse 2"* [Special issue no. 2]: 17-24

